

dant
fantsynergist

Ascorbin
ascorbater
Ascorbylpa

NOAH 79

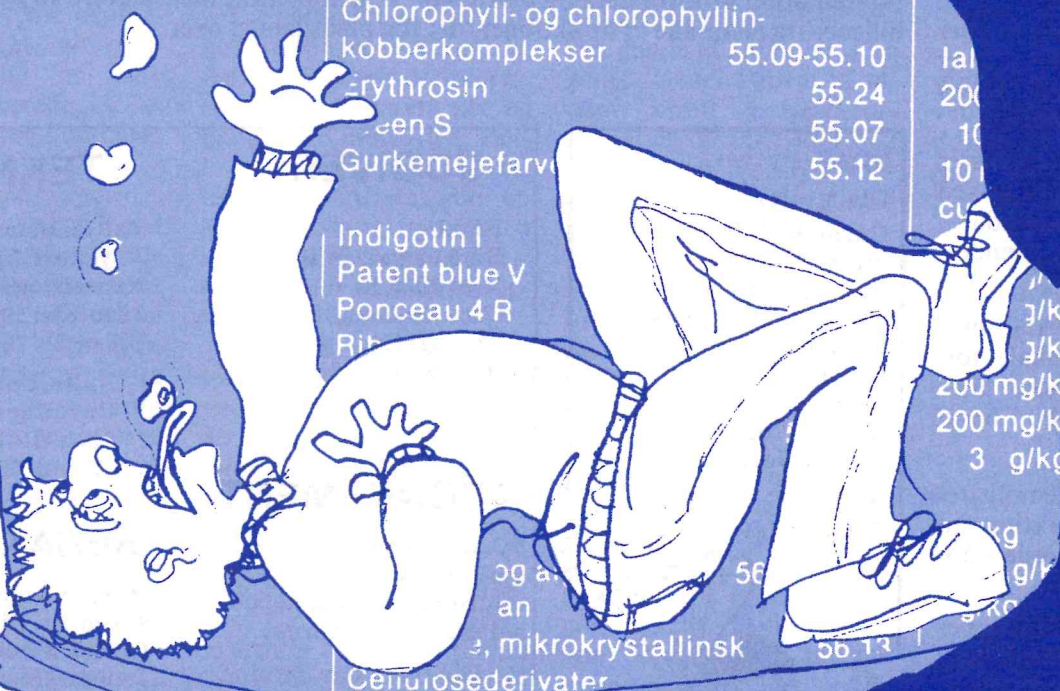
Indhold: BLÅ DAG

of

Chlorophyll- og chlorophyllin- kobberkomplekser	55.59-55.61	
Erythrosin	55.09-55.10	1a
Green S	55.24	200
Gurkemejefarve	55.07	10
	55.12	10

Indigotin I		
Patent blue V		
Ponceau 4 R		
Riboflavin		

g/kg
g/kg
200 mg/kg
200 mg/kg
3 g/kg

og a	56	
an		
, mikrokrystallinsk	56.13	
Cellulosesderivater		

Birkerød. NOAH demonstrerer plancher og blå madvarer fra bord på hovedgaden.

Fredericia. NOAH opsætter bod på gågaden. Sandwichmænd og -piger vandrer rundt i byen.

Frederiksberg. NOAH uddeleger blå madvarer foran Kvikly på kommunens hovedstrøg. Sender appeller til samtlige brugsbestyrelsesmedlemmer i kommunen.

Hesselager. NOAH demonstrerer blå madvarer foran den lokale brugs.

Kolding. NOAH fremviser blå madvarer fra bod foran Kvikly. Kassedamen tager 2,50 kr. for NOAHs blå vand.

København. 4 NOAH-grupper aktionerer ved Irma, NH og Schou-Epa. Fra bod på Købmagergade demonstreres de blå varer.

Odense. 3 NOAH-grupper demonstrerer ved og i Bilka, Føtex og Brugsen. Der opsættes bod på gågaden.

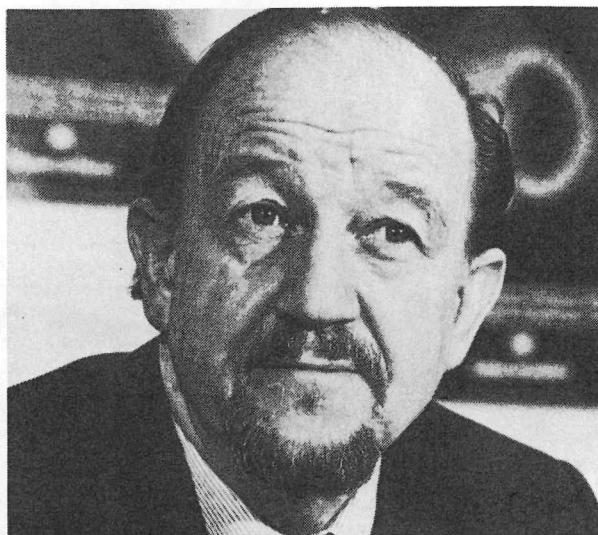
Randers. NOAH fremviser violblå madvarer farvet med udtræk fra blå violer i OBS-Randers (Brugsen).

Roskilde. NOAH inviterer til blå børnefødselsdag ved farvestrålende fødselsdagsbord opstillet på Stændertorvet.

Svendborg. NOAH med hjælp fra den lokale forbrugergruppe gøgler med den blå mad fra bod opsat på torvet.

Vejle. NOAH demonstrerer blå madproduktion fra telt og borde på Vejle Rådhusplads.

Århus. 12 NOAH-grupper demonstrerer den blå kemi foran og i byens supermarkeder — og sørger for en uforglemmelig blå dag i Århus.

Og det er ikke på grund af farver, tilsætningsstoffer og forurening af maden, men fordi vi spiser for meget og forkert, skriver miljøminister Erik Holst.

Den konkrete grund til Blå-dag, var, at den ny' positivliste, som kom i oktober '81, ikke gav anledning til bedre basisfødevarer.

Dette temanummer af NOAH-bladet handler mest om de kunstige farvestoffer, men farvestofferne er kun en del af problematikken: det drejer sig i lige så høj grad om brugen af alle de andre tilsætningsstoffer, der er med til at få vores mad til at se »rigtig« ud, lugte og smage »rigtig« osv. I virkeligheden drejer det sig osse om, at brugen af tilsætningsstoffer kan være med til at tilsløre, at varerne er fremstillet af råstoffer af ringe kvalitet.

Dette nummer af NOAH-bladet er på mange måder utraditionelt, fordi det i modsætning til de fleste numre er lavet af en lokalgruppe — endda en lokalgruppe, der ikke tidligere har valgt mad som arbejdsfelt. Det har givet sig udslag i, at bladet ikke i så høj grad er en præsentation af tørre data og diskussion af madpolitik, men snarere en række øjeblik-billeder fra en række af de aktioner, der tog plads landet over.

NOAH-Fr.berg

NOAH-Fr.berg:

Ole Møller
Carsten Mathiasen
Jimmy Staal
Jesper Lassen
Marianne Kristensen
Mikael Seifert
Ole Jørgensen
Donald Jerne
Peter Plesner
Kitter Jerne

Forside:
Majken Lind

UDGIVER

NOAH
Rådhusstræde 13
1466 Kbh.K
Giro 5 56 00 39
Åbningstid:
Hverdage 10-16

ABONNEMENT

NOAH 79-86, kr 75,-
Institutioner o lg kr 150,-
Ældre numre kan købes
så længe oplag haves.

Meddelelser om flytning
og reklamationer vedr.
levering rettes til post-
væsenet.

TEKNIK

Eks-Skolens
Trykkeri Aps
Nørrebrogade 5 C st.
2200 Kbh. N
Tlf ol 35 72 76

Ralfs Fotosats
Carolinevej 32,
2900 Hellerup
Tlf ol 62 45 16

REDAKTION

Merete Dalby
Søren B. Nielsen
Lisbet Bloch-Sørensen
Jesper Jørgensen
Mikael M. Andersen
Henning Schroll
Per Knudsen

Efterhånden som masseproduktionen steg i de rige lande, kunne man ikke længere handle på gammeldags maner, hvor købmanden stod bag sin disk og fandt de varer frem som kunden bad om, mens de næste kunder måtte vente til det blev deres tur.

I stedet har man opfundet supermarkedet og selvbetjeningen. Nu kan personalet koncentrere sig om to ting: at holde stablerne ved lige og at opkræve betaling ved udgangen, mens kunderne i fred og ro kan gå lange ture til sød og salgsfremmende musik og finde ud af, hvor meget af overflodssamfundets herligheder de vil have med hjem.

(Historiebogen for 7.-10. klasse, Knud Andersen 1975).

Det fylder da altså sammen

Positivlisten rummer mange kritiske stoffer. Til aktionen blev bl.a. anvendt farvestoffet Patent blue til at blåfarve maden med. Der blev kun anvendt til-ladte mængder, med et skrigende blåt resultat.

Aromastof problematik-ken er omend endnu værre. Her findes ikke fastsatte grænser for hvad og hvor meget, der må anvendes. Der findes heller ikke krav til deklARATIONERNE om oplysning af hvilke aroma-stoffer, der er anvendt. Aromastofferne er ofte meget komplicerede, og det er svært at overskue deres virkninger.

Blegemidler kan ligeledes meget let undværes. Til mel og sukker m.m. har vi efterhånden fået et sådant forhold, at det skal være hvidt. Under blegningen fjernes også de vigtigste næringsstoffer og samtidig øges holdbarheden, hvilket nok er den væsentligste grund til, at vi er påvirket til, at mel og sukker skal være hvidt.

Antioxidanter, konsi-tensmidler og konserve-ringsmidler er også katego-rier af tilsætningsstoffer, som helt eller delvis kan undværes uden større kom-plikationer. Et er i hvert

fald sikkert, de anvendes i overdrevne mængder.

Tilsætningsstofferne er kun en lille del af fødevara-problematikken. Fødevara-erne forringes gennem hele processen fra mark til spisebord, der opstår øko-logiske problemer i forbin-delse med dyrkningen af afgrøder, ulandsproblemer har i høj grad sin rod i ves-tens spisevaner osv.

Hvad gør du for bedre fødevarer?

Levnedsmiddellovgivnin-gen varetager ikke særlig godt forbrugernes interes-ser, men er snarere pot og pande med industrien. Det-te er ekstra farligt, da sta-ten oftest opfattes som en neutral instans, og når den siger OK for nogle tilsæt-ningsstoffer »må de da og-så være gode nok«?

VaredeklARATIONERNE vi-ser tydeligt, hvor mange til-sætningsstoffer der anvendes. Det er umuligt for os som forbrugere at overskue det.

Staten betragter det i høj grad som det vigtigste, få hjulene i sving. Industrien gives frie hænder. Industrien henter størst indtjening ved at lave dårlige produk-ter, hvor billige råvarer ma-skeres af tilsætningsstof-fer, hvor tilsætningsstoffer

bevirker, at der kan laves flere produkter på samme maskine osv. Grøn alpeost og rejeost kan laves på samme maskine men ved brug af forskellige tilsæt-ningsstoffer.

Blå dag-aktionen var specielt rettet mod brugen af farvestoffer med et klart mål: DE SKAL VÆK. Far-vestofferne udgør langt fra hele problematikken med tilsætningsstoffer. Men her er problemet helt iøjnefaldende. Forbrugerne har ingen glæde af farverne, kun gener. Gener i form af al-lergi, kræft, adfærdsfor-styrrelser og ikke mindst i form af at blive snydt, når det ikke er til at se, hvad der er i varerne.

Tilsætningsstofferne ad-ministreres gennem positiv-listen, som er en liste over de farvestoffer, der må anvendes, og hvor meget der må anvendes i bestemte ka-tegorier af madvarer.

Vores spisevaner er for-andret meget mere end de fleste tror. En typisk histo-rie: Far (m/k) er blevet arbejds-løs. Det er jo ikke kså godt men hvad skidt, så har han da lidt mere tid der hjemme. Far bager, sylter rødbeder, laver marmelade osv. Men ak, det var ikke nogen succes. Kagen sma-

ger ikke så godt, for far har ikke de samme smagsstof-fer som de rigtige produ-center, og rødbederne og marmeladen ser underlig kedelig ud i forhold til de farvede produkter fra su-permarkedet. Ungerne brød sig ikke om maden. Far var også noget overras-ket over at de hjemmelave-de fødevarer var lige så dyre som dem, der kan kø-bes i butikkerne. Der skulle jo rigtige råvarer i.

Konklusionen på histori-en er, at brugen af tilsæt-ningsstoffer er så overdre-ven efterhånden, at pro-dukterne i butikkerne ikke mere ligner de naturlige produkter, så overdrevent at vi får et kunstigt forhold til hvorledes maden skal se ud, smage osv.

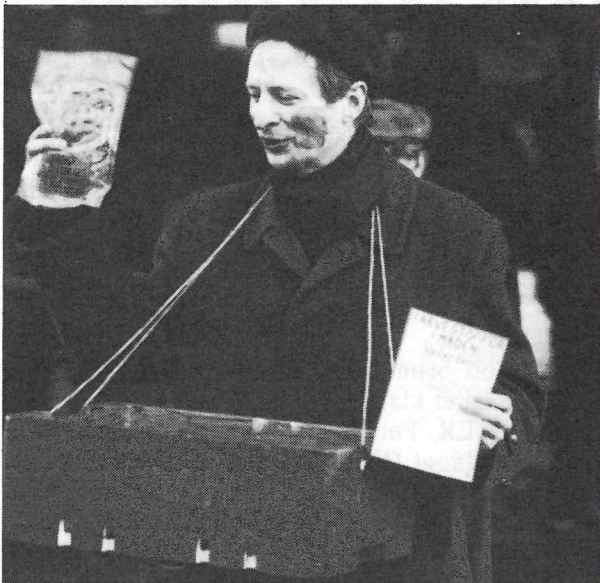

"SKU' DET VÆRE ET
PAR SKIVER BLÅT
RULLEPØLSE? HJEM-
MELAVET ..."

"NÆ, NEJ, JEG ER
SOCIALDEMOKRAT."

"I KAN ROLIGT SPISE DEN
FARVEDE MAD. NEUTRON-
BOMBEN FALDER ALLIGEVEL
SNART NED."

"HØR LIGE HER : I SKU' S'GU
HELLERE TA' OG BESTILLE
NOGET EFFEKTIVT !"

Balløden om Pølsen Brødet og den blåa Aktion

FØRSTE DEL

*I hvilken raseri løber af med NOAH-Hans.
NOAH-Grete får reddet stemningen og ideen til en landsaktion mod
madsminke opstår*

Bag entredøren i et kedeligt boligkompleks i den store by boede en lille pige, der hed Gertrud. Hendes forældre var med i NOAH, og derfor stod der på entredøren — under skiltet med »Ingen reklamer, tak — det er spild af papir!« — NOAH/Storby, Hans og Grete. Det hed forældrene nemlig.

En søndag morgen vækkede den lille Gertrud sine forældre med morgenmad på dobbeltsengen. Hun havde gjort sig umage og her var alt, hvad hjertet kunne begære: Æg, brød, smør, juice, marmelade, ost og the. Hans befandt sig endnu i drømmene efter en ilter nat. I drømmelandet, som han nu modstræbende tog afsked med, var der bestemt ingen overflod, men der var frisk frugt i marmeladen, osten lugtede af ost og brødet var friskbagt og behøvede derfor ingen konserveringsmidler.

Nu slog Hans øjnene op til ost med nitrat, brød med propionsyre, appelsinlæskedrik uden appelsin og marmelade tilsat godkendte farve- og konserveringsstoffer. Hans eksploderede — hans raseri tog ingen ende. Hele morgenmaden sendte han i skraldespanden. Gertrud græd.

»Jamen Hans dog, hvad går der af dig?«, råbte Grete, »lille Gertrud kan da ikke gøre for det! og æggene var da gode nok!« — »Æggene! hviderne er vandede, blommerne små og blege, og skallen tynd.«

»Undskyld Gertrud«, sagde Hans brødebetyngt til sin lille datter og knugede hende ind til sig. »Det var en rigtig skidt start på dagen — vi må se at få noget godt ud af den alligevel!«

De startede forfra på morgenmaden, så miljørigtigt det nu lod sig gøre at sammensætte den. Og medens de spiste snakkede de om, hvordan de alligevel kunne vende det indtrufne til noget godt.

»Vi kunne få Danmarks NOAH-grupper i aktion mod farvestoffer i maden, det ville altid være en begyndelse« sagde Grete, »og så skulle

vi argumentere med, at farvestoftilsætning er den rene svindel, der skal skjule for folk, hvad de i grunden spiser. Det der med allergi- og kræftfremkaldelse er for abstrakt.«

Nu blev Hans også ivrig: »Og så kunne vi skaffe nogle madfarvekemikalier, sende en lille pose med farve til vores lovgivere med pålæg om at passe godt på, fordi det er giftigt. — Eller vi kunne hælde det i folketingets drikkevandsforsyning, så ville politikerne snart blive blå i munden og svede og tisse blå!«

Det syntes den lille Gertrud var mægtig sjovt. Og Grete opremsede ideer om farvestrålende karnevalsopdrag, hvor alt var malet med madfarver, eller om at farve de sædvanlige gule madvarer grønne, de røde blå, de hvide sorte, og så stille varerne på hylderne i supermarkederne. Man kunne så stille sig op og fortælle folk, at idag skulle farverne altså bare være modsatte.

De begyndte allerede at tegne skitser, skrive breve og forme udkast til plakater.

»Vi kunne også iværksætte en læserbrevstorm mod madsminken eller sætte små mystiske notiser i aviserne som »Hvad farve skal mon pølsen have idag?«, foreslog Grete videre.

Således optændte af iver tilbragte de dagen med at kontakte NOAH-grupper i det ganske land og sammen planlægge kampen mod madsvindlen.

Den lille Gertrud holdt af at opleve sin far og mor, når de foretog sig noget, de selv kunne se nytten af — og da det blev aften lod hun sig uden vrøvl putte i seng.

Under aftenstunden, da der var blevet stille i det store hus, gennemgik Hans og Grete atter de mange ideer. De besluttede, at den ene af dem skulle rejse ud i landet for at hjælpe med aktionerne. Hans tog det for givet, at Grete blev hjemme hos lille Gertrud — men der tog han fejl. Grete havde fundet tændstikker frem: »Vi klunser om det!«

ANDEN DEL

I hvilken aktionen planlægges, svulmer op og tager sin begyndelse.

Grete tog med toget til det indkaldte madlandsmøde og vinkede farvel til Hans. Hun havde forberedt et oplæg til mødet med nærmere detaljer til aktionen.

Mødet blussede af optimisme og »gå på mod«. Nu skulle der bare aktioneres. »Aktionen skal planlægges, så alle lokalgrupper kan deltage uden væsentlig afbrydelse af deres igangværende arbejde. Men der skal være mulighed for, at grupperne kan udføre egne ideer. Vi laver et idekatalog med forslag til læserbreve, opskrifter på blå mad og sådan no'et«, sagde Grete. Og som sagt så gjort.

På vej hjem fra mødet glædede Grete sig til at fortælle Hans, hvor godt det var gået. Næste dag gik de igang med planlægningen af, hvorledes aktionen skulle forløbe i Storby. »Vi skriver et brev til brugsbestyrelsesmedlemmerne i Storby«, foreslog Hans. »Ja, og vi skriver det med Patent Blue — madfarve«, sagde Grete. Det lo de meget af og skrev så et personligt brev til samtlige bestyrelsesmedlemmer i Storby.

17. oktober 1981

Kære.....

Hvordan kan Miljøministeren håbe på at forbedre vores spisevaner, når han fortsat tillader, at fedt farves for at ligne kød, sukkevand tilsættes sundheds-skadelige farvestoffer, aromastoffer og sødestoffer for at se ud som frugtsaft o.s.v.?

Miljøministeren er ikke troværdig.

Brugsen snyder os ikke mere end andre butikker, — heller ikke meget mindre. Men Brugsen er vores egen butik, hvorfor skal vi også snydes der?

Hvad gør du for, at vi kan købe sunde varer i Brugsen?

Bliver de taget hjem? Bliver der gjort opmærksom på dem? Er prisen rimelig? Sælges der kemikalier til vores børn i din Brugs?

Med venlig hilsen
NOAH/Storby

P.S.

Dette brev er skrevet med Patent Blue, som blandt andet tilsættes is, limonade, slik og kager.

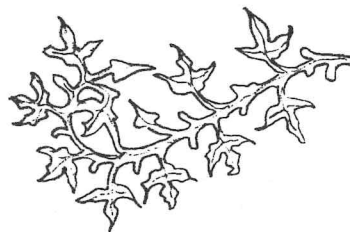
andet hjem i de dage, hvor hun sammen med andre, der kunne afsætte lidt tid, atter og atter løb gennem planerne for at alt skulle klappe.

Undertiden følte Grete et stik i brystet og mærkede, at den lille Gertrud savnede hende. Hun var godt klar over, at Gertrud blev forsømt i den tid — og alligevel lod Grete sig ofte overtale til en øl i Rosa Luxembourg, inden hun begav sig på hjemvejen.

Grete havde tilmed lovet sig bort til en af aktionerne ude i landet. Derfor tog Grete igen soveposen på nakken og begav sig ud i landet for at aktionere.

I færgens cadmiumfarvede cafeteria uddelte NOAH-folk — lidt vel tidligt — de blå madsminkepjecer, så Grete faldt hurtigt i snak og hørte her om aktionens første kiks. En NOAH-gruppe havde ikke modtaget den blå madfarve, men havde klaret sig med udtræk fra kandiserede violer.

Blev det så bare det eneste, der går galt, tænkte Grete og blev alligevel glad for den fantasifulde snarrådighed, der gav håb.

TREDJE DEL

Hvor Grete planlægger en meget vigtig del af hele aktionen, nemlig kontakten til medierne. Hvad det medfører og hvorledes familien Danmark reagerer på det.

Planlægningsgruppen arbejdede på højtryk, det ligefrem boblede af ideer. Man udarbejdede idekatalog, som skulle ud til lokalgrupperne. Heri var samlet gode indfald: Læserbreve til aviserne, anvisninger til lokalradioerne, TV, og radioens forbrugerprogram »vi bruger også«. Det var vigtigt at bruge radio, aviser, ja alle medier. Medierne brugte jo NOAH, når det kunne øge salget, så der var intet forkert i, at NOAH brugte medierne for den gode sag.

En aften nogen tid senere sad familien Danmark samlet om middagbordet. Snakken gik muntert. Far læste lidt i avisen inde ved siden af.

Dan fortalte om, hvad der var sket i børnehaven: De havde på en gåtur set et rumkrigsgevær, som Dan gerne ville have. Der var 5 forskellige lys og lyde på det, og da det snart var hans fødselsdag, håbede han at få det i fødselsdagsgave. Moderen var imod, at han skulle have våben at lege med. Dan fortalte også om de flotte rumkrigsklister-

Arbejdet med aktionen svulmede hurtigt op.

Politiet skulle underrettes.

Der skulle træffes aftale med trykkeri om plakat, pjecer og mærker. Og det kostede penge. Altså måtte der ansøges om fondsmidler. Nye breve. Lokalgrupperne skulle have råd og anvisninger. Flere breve. NOAHs sekretariat over café Rosa Luxembourg var blevet Gretes

mærker, der var i tyggegummi. Alle samlede på dem. Efter en heftig diskussion, blev der tavshed. Dan var sur, fordi han ikke måtte få sit gevær-»spacekiller« hed det, og mor var vred over, at han ville have krigslegotøj.

Fra radioen hørte man pludselig et blandet NOAH-aktivistkor, der med sprøde stemmer sang sangen om Larsen:

Her er en sang om en mand, der hed Larsen
ham man møder på gaden hver dag
han spiser pølser og kager og ketchup
han spiser farver hver eneste dag
hvem som tjener på det ved du sikkert selv

Han har en søn, som er li'som de fleste
hans hovedret er tit kage og slik
dertil en cola og chips for det meste
er overaktiv så det slår ofte klik
hvem som tjener på det ved du sikkert selv

»Vi bruger kun ganske harmløse farver
for folket vil ha' kulør på sit bord«
men de med genskader og allergier
de får aldrig svar på, hvordan det ku' ske
hvem som tjener på det ved du sikkert selv

Engang da vidste vi selv, hvad vi spiste
nu kan vi kun læse deklaration
det er tit sukker og vand og aroma
og så farver i en rigelig portion
Derfor går vi nu til blå dag aktion!

En fyr fra NOAH blev interviewet og fortalte om NOAHS BLÅ DAG landsaktion.

Udsendelsen blev påhørt i tavshed, men da den var slut sagde Mark:

— Gertrudes far og mor er med i NOAH, og Gertrude havde sådanne mærker med i skolen idag. Mark viste en »væk-med-madsminken« mærkat.

— Det er da egentlig også noget pjat med al den farve i maden, sagde moderen.

— Hør lige her, sagde faderen, og læste op fra avisen. Det var et læserbrev om farve i maden. Der stod, at man blev snydt og også syg af mad med farve i.

— Det er sgu da også rigtigt, sagde faderen, man snyder os ved at farve det vi spiser, så vi ikke kan se, hvad det er lavet af.

Og så holdt man familieråd om det og blev enige om at undgå at købe mad med farve i.

— Der er farve i mange ting, her for eksempel rødkålen.

— Er der også farve i juicen, spurgte Dan, han havde helt glemt rumskyderen.

— Nej, det er der vist ikke, sagde moderen, men i sodavand. De grønne, røde og gule.

— Også i cola?

— Ja, også i cola.

— Har du ikke set, at man kan få cola uden farve? Nu laver vi en liste, og ser, hvem der kan finde flest ting med farve i.

— Der er også farve i slik, sagde Dan, puha, så er det dobbelt usundt.

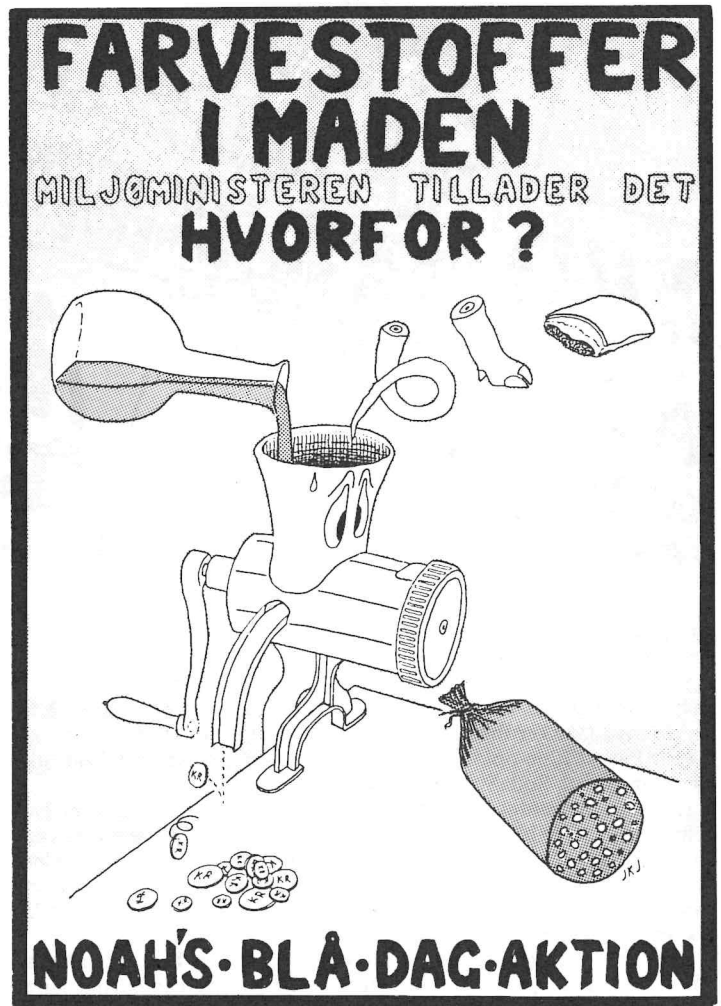
Og således gik det til, at familien Danmark blev madbevidst og undgik farvede madvarer.

Grete og nogle blåmalede NOAH-folk myldrede ind på bladredaktionerne og uddelte madpakker med blå mellemkager til journalisterne, medens man fortalte hvorfor.

Pressefolkene tog det pænt og ønskede held og lykke med aktionen.

— Ingen bekymring, hvis vi får en ordentlig pressedækning, forsikrede NOAH-aktivisterne.

— Det vil vi overlade til vores madmedarbejder!

FJERDE DEL

I hvilken Grete går i aktion. Efter en lang, blå dag og en anstrengende togetjse vender hun atter hjem.

Grete stod bag et bord, de havde sat op foran Supercentret. Med fingrene blå efter forberedelserne, ansigtet blåpletet af teatersminke og de blå rande under øjnene hendes egne efter mange nætter i sovepose. I nattens løb havde NOAH-grupperne i byen fremstillet 962 blå vanillekranse, seks en halv liter blå kartoffelsalat, 887 blå skiver vakuumpakket kødpølse samt 103 blå sodavand. I løbet af formiddagen var der kommet tilrejsende kammerater fra de omkringliggende byer, som stadig ikke havde NOAH-lokalgrupper. Alt i alt var de blevet nok til at aktionere 12 forskellige steder i byen.

Nogle af grupperne dristede sig indenfor i super-dupermarkederne og lovpriste NOAHs blå mad, som anbragtes på hylder og diske. Butiksbestyrerne overvejede, hvorledes de bedst kunne håndtere situationen til egen fordel. Nogle steder blev det til trusler om politi, andre blev der budt på kaffe. Heller ikke i eventyret er butiksbestyrere helt ens.

I Gretes gruppe skiftedes de til at uddele smagsprøver til den undrende befolkning. »Kom nærmere, Kom nærmere! Se vand blive til blå sodavand. Her er smagsprøver til alle. Hold Dem ikke tilbage —

Jenne vare inden
mere farve end meget kød-
pålæg.
Det er tillæ
NOAH

NOAH'S
"BLÅ KØDPØLSE"
INDHOLD: FEDT, BRUSK,
VAND, MEL, SVINEKØD, FOSFAT,
NITRIT, ASCORB
(E 132, E 124).

Denne vare
mere farve end
vand.
Det er tilladt a
NOAH

NOAH'S
"BLÅ VAND"
INDHOLD: VAND,
SUKKER, FARVE
(E 132).

NOAH'S
"BLÅ SAL"
INDHOLD: KARTOFFEL,
TYKMELK, FARVE E 132.

NOAH'S
"BLÅ KAGER"
INDHOLD: MEL, VAND,
FARVE (E 132).

indeholder ikke
nd mange fær-
+ farve mad.

alt er godkendt af levnedsmiddelinstittet.« Folk tog det pænt og skrev under mod madsvindlen.

Sammen med et par venner gik Grete indenfor i Supercentret og fik en håndfuld af NOAHs blå sodavand gennem kasseapparatet for 2,50 kr. pr. styk (flasker iberegnet). To en halv for en kvart liter vand, to dråber Patent Blue-opløsning, et drys citronsyre, en spiseskefuld sukker og tre stænk SodaStream-kulsyre!

Hen på eftermiddagen sagde Grete farvel til kammeraterne, gav dem et knus så de blå pletter i hovedet blev tværet ud og begav sig derpå til banegården. Hun overvejede et øjeblik at bruge svymilestøvlerne, men valgte så intercitytoget. I toget banede hun sig vej gennem gangene, skrævede over engangsflasker, papbægre, pølsepapir, DSB-reklamer og papirservietter og fandt sig omsider en plads.

Kort før Lillebælt steg en fyr på toget og satte sig hen ved siden af Grete. De så et øjeblik på hinandens blå fingre og var hurtigt langt henne i samtale om dagens oplevelser. Fyren kom netop fra Ulla R.'s fødselsdag, der afsluttede den aktion han havde deltaget i. Han var blevet svært snakkesalig:

»De første underskrifter fik vi hos slagteren, hvor vi købte røde pølser til kartoffelsalaten. Vi kom ind i butikken med plancher og underskriftlister under armen, så diskret det nu kan lade sig gøre. Vi havde ingen intentioner om at starte aktionen der, men et midaldrende ægtepar spurgte, hvad det var og ville meget gerne skrive under, da vi fortalte, hvad det drejede sig om. Slagteren undrede sig over, hvad vi skulle bruge de røde pølser til og forsikrede, at han havde nedsat brugen af nitrit og nitrat samt farvestoffer i hans varer. Han skrev ikke under, men hans medhjælper gjorde.«

Intercity-toget buldrede hurtigt videre henover Fyn. Trætheden gjorde sig efterhånden gældende, og Grete strakte sig tilbage og mærkede længslen efter Hans og Gertrud.

Hans og Gertrud stod på banegården for at tage imod Grete. Den lille Gertrud var utålmodig. Det havde sandelig været en lang dag.

Tidligt om morgenen havde de været helt ude i storbyens nordligste forstad med frisktilberedt blå kartoffelsalat til Pille. Tænk, de to piger dér havde balanceret et bord på cykel den lange kilometer til Midtpunktcentret.

Tilbage i storbyen igen, var de vandret ned gennem gågaden, set de sammenstimlede folkemængder foran NOAHs blå grupper. Bedst huskede Gertrud de små hunde, der foragteligt havde snuset til de blå pølser ingen andre ville have.

Intercity-toget brasede støjende ind på perronen, og den lille familie var atter genforenet. En aktion var til ende — men kampen fortsatte.

FEMTE DEL

I hvilken NOAH-grupperne i Storby region samles til fest og genoplivner minder fra Blå aktionerne

NOAH-grupperne i Storbyområdet holdt fest. De tørre regionsmøder var folk ikke flittige til at komme til. Hans og Grete var også med. Der blev vist lysbilleder fra BLÅ DAG AKTIONERNE. Disse og et par øl satte stemningen i vejret — snakken gik:

— Vi var ude for en tilskuer, der sagde, at det ikke nyttede at aktionere, når neutronbomben alligevel faldt om nogle år.

— Hos os var der næsten kun positive reaktioner. Næsten alle syntes, det var for galt med al den farve, de kommer i maden.

— Ja, det er rigtigt, men mange syntes, at man selv skulle have lov at vælge, om man ville have farve i maden. Det skulle ikke være forbudt.

— Tænk engang, hos os turde nogle smage på maden. Mange troede, at vi reklamerede for nye produkter i supermarkedet. Det må vi passe på en anden gang.

— Mange børn ville smage på varerne, det er sværere at forklare dem, hvad der er galt.

— Vi blev truet af butiksbestyrelsen. Han følte sig sikkert truffet.

— Nå, hos os var det modsat. Vi fik en øl af bestyreren efter aktionen. Og en lang tale om deres alternative varer. Det var ikke rart at blive omklamret på den måde.

Der var således ingen grænser for, hvad folk havde indvendt over NOAHs »væk med madsminken«:

— Folk vil jo have den røde farve — de køber det jo!

— Jeg fylder 95 år på fredag og har ikke taget skade!

— Der er så meget der er farligt!

— Den ene dag hører vi et, den næste noget andet!

— Jamen, eksperterne har jo godkendt tilsætningsstofferne!

Det var rart at gense gamle venner, og det blev sent før Hans og Grete nåede hjem.

SJETTE DEL

I hvilken Hans og Gertrud får et mærkeligt brev.

I mens Grete var borte til eftervurderingsmøde om aktionen, blev Hans og Gertrud vækket af morgenposten, der dumpede ind på dørmåtten. Hans gik ud for at hente den. På trods af skiltet på døren bestod det meste alligevel af reklamer, de røg med det samme i affaldsskaktten.

Men der var også et rigtigt brev i en blå kuvert. Hans åbnede kuverten og kiggede længe på brevet uden at sige noget.

— »Det var da et underligt brev«, sagde han så, »det er fyldt med stavfejl og overstregninger.«

— »Hvem er det fra?«, spurgte Gertrud.

— »Det er fra Mikael Witte«, sagde Hans, »men han har ikke selv skrevet det, det må være noget, han har opsnappet et eller andet sted.« Han begyndte at læse:

Indberetning fra Føtexkontrollen til Dansk Supermarked A/S:
BLÅ DAG - NOAHs AKTION PÅ FREDERIKSALLE I ÅRHUS 17.10.81

Med alvorlige miner inspiserede fire repræsentanter for FØTEXKONTROLLEN igår lørdag FØTEXafdelingen på Fredetiksalle her i Århus. Anledningen til den omhyggelige kontrol var den længe ventede aktion, som anti-forureningsgruppen NOAH igangsatte blandt an et overfor det store supermarked i Mejeriets Hus. For at undgå at NOAH skulle finde nogle farlige varer havde FØTEXKONTROLLEN valgt at rense butikken for skadelige ~~hæftede~~ varer, inden NOAH afdelagde Føtex traditionelt gode forhold til sine kunder. De fire repræsentanter for FØTEXKONTROLLEN indkøbet almindelig dagligdagsforbrugsvarer og undersøgte varerne omhyggeligt udenfor butikken. Det viste sig at ingen af repræsentanterne kunne finde kritikpunkter imod varerne. Altimens den grundige kontrol foregik udbredte NOAHaktivister - ~~kædet~~ der tydeligvis havde til hensigt at genere FØTEXKONTROLLEN - små spejdermoraliserende hæfter, hvor der blev beskrevet, at man tog skade af den ~~jævn~~ jævne strøm af farvetilsætningsstoffer. Det viste sig imidlertid at kun et fåtal af kunderne havde interesse for NOAHs nedbrydelige virksomhed. I stedet samlede kunderne om FØTEXKONTROLLEN, som efter at have prøvesmagt de indkøbte varer og ladet kunder prøvesmage (Cirkulære PR-1.181) gav sig til at afsyre de af PR-afdelingen rundsendte slagsange Ved en beklagelig fejltagelse begyndte FØTEXKONTROLLEN, som alle er udvalgt blandt de bedste kandidater på landets Idrætshøjskoler, at kaste op. ^Uet var naturligvis forferdligt pinligt at FØTEXKONTROLLENS forsøg på at imedegå enhver form for kritik i den grad måtte afsluttes. For at undgå for stor opsigt undlod man fra afdelingsbestyrerens side at tilkalde FALCK, men valgte istedet at lade FØTEXKONTROLLEN stå for afprøvning af varerne i offentlighedens tilstedeværelse. Det tilrådes profremtiden at lade fysisk bedre udrustede medlemmer af FØTEXKONTROLLEN stå for afprøvning af varerne i den givne situation, hvor NOAH havde taget opstilling, yderst var naturligvis i den anden side var der næppe en eneste kunde der tog NOAHaktivisterne i øjesyn, fordi FØTEXKONTROLLEN i den grad trak opmærksomhed. TV-Avisen var også mødt op og blev heldigvis smidt ud af forretningen. Til gengæld kunne det ikke undgås at de optog til aftenes TVavis uden for forretningen. Lykken tilsmilede FØTEXKONTROLLEN: På grund af at arrangementet blev afviklet om lørdagen var der kun kort TV-Avis, så der var ikke tid til noget langt indslag. Og i stedet for at vise billeder af de blåmalede kinesere fra NOAH viste man kun indledningen til FØTEXKONTROLLENS prøvesmisning og ikke da FØTEXKONTROLLEN mistede ~~skyndt~~ overblikket over naturens uransaglige kræfter. Det må forventes at FØTEXKONTROLLEN er sygemeldt en uges tid.

Lars Jensen
sektionsleder

Da Hans endelig var færdig med at læse, spurgte Gertrud:

— »Hvorfor mon brevet er så underligt?«

Hertil svarede Hans — let henkastet — »Det er måske, fordi han der har skrevet det har spist for mange tilsætningsstoffer (og er blevet lidt underlig i hovedet).«

SYVENDE DEL

Hvori Grete skriver dagbog om brevet fra LICA (forbruger komiteen i Århus) og besøget på statens levnedsmiddelinstitut.

Grete satte sig ved bordet med sin dagbog. Det havde været en lang hård dag. Hans havde været sur, de havde småskændtes lige siden, hun var kommet hjem, og da Gertrud var kommet i seng, havde han for alvor brokket sig. Tilsidst var han gået for at dampe af, ligestilling var ikke altid let at praktisere og hendes meget arbejde med aktionen havde jo også medført, at hun havde forsømt mand og barn. Med et suk satte hun sig til at skrive:

»Den 22. januar.

Modtog brev fra Lica forleden. Hun skrev, at hun var blevet valgt ind i levnedsmiddelrådet som repræsentant for forbrugerne. Hvis vi har noget, vi vil have fremført, skal vi blot kontakte hende.

Var sammen med Lica idag for at aflevere de 23000 underskrifter mod farvestoffer i maden. Vi var to repræsentanter fra NOAH og to fra FKÅ. Det var blevet besluttet, at selve overrækkelsen skulle ske i miljøministeriet, hvor Lica skulle til møde i levnedsmiddelrådet. Det hele forløb med brask og bram, en håndfuld glade NOAH-aktivister i fuld blå krigsmaling myldrede rundt i ministeriets gange og hængte plakater op, så medlemmerne af levnedsmiddelrådet havde noget at kigge på, når de kom. Vi gav Lica blå vand med til mødet og satte mærkater på glasdørene. Det vakte stor forargelse hos ministerbetjentene, de kunne åbenbart ikke se det festlige. Fra radioens »vi bruger osse . . . « var der kommet en journalist, og der var en enkelt fotograf fra Dagbladet. Så var alt klar til overrækkelsen. Direktør Niels Borre kom, og Lica forsøgte at overrække ham underskrifterne, men han ville åbenbart have møder og underskrifter hver for sig. Måske var han blevet overrasket over alle de blåmalede mennesker, i hvert fald endte intermezzoet med hans kommentar »pjat, pjat«. Og det kom på bånd og blev sendt ud over det ganske land.

Besøget på levnedsmiddelinstuttet forløb med en hyggelig frokost i kantinen, hvor man havde indført ernæringsforbedret smørrebrød med dertil hørende uforståelig deklaration. Derpå var der rundvisning, hvor vi så det hypermoderne udstyr, og vi sluttede af hos Niels Borre, hvor vi endelig på behørig vis fik afleveret underskrifterne. Derpå fik vi kaffe og spurgte om forskelligt.

Borre sagde, at man var igang med en undersøgelse over farvestoffer i basislevnedsmidler. Karsten — den glade sjæl — spurgte drilsk Niels Borre om, hvad basislevnedsmidler var, for ham at se, var det, mange børn og unge spiste fyldt med farvestoffer: slik, cola, farvede vand, så det ville han egentlig betegne som basislevnedsmidler for den gruppe.

Borre forklarede, at man også skulle igang med at undersøge, hvad folk spiste.

En toksikolog fortalte os, at de tilladte grænseværdier var så lave, at tilsætningsstofferne overhovedet ikke kunne have nogen virkning, og endelig var der jo alternative varer og deklarationer. Vi fremførte, at det var mere eller mindre uforståelige deklarationer, og at selvom Brugsen havde 7 forskellige slags katte- og hundemad, så syntes

vi, at det var lidt fjollet samt, at det ikke var alle steder, man kunne få de alternative varer. Det eneste rigtige var, sagde vi, et forbud mod farver i maden, ligesom nitrit og nitrat skulle væk. Niels Borre mente som ministeren, at de største problemer var ikke forureningen af madvarerne med bly og pesticider, tilsætningsstoffer osv. Men at vi spiser forkert, for meget fedt og sukker. Hertil sagde vi, at så ville det være smart at fjerne farvestofferne fra maden, så man kunne se, hvad man spiste.

Således forløb det møde.«

Grete lagde dagbogen fra sig, drak eftertænksomt af sin the. Døren gik og Hans kom ind. Han kom hen og kyssede hende i nakken.

— Nu skal du høre, jeg beklager, at jeg var sur, undskyld. Da jeg gik og smækkede med døren, vandrede jeg hen på pub'en og fik en øl. Der faldt jeg i snak med en fyr, og jeg fortalte grunden til, at jeg var der, om dig og arbejdet med aktionen. Han havde læst om den og roste jer for jeres indsats. Han fik adressen på NOAHs sekretariat, så han bliver måske aktiv. Det varmer sgu', at folk reagerer sådan, ikke? Grete smilede.

— Jo, det er helt rart, og du er tilgivet, men kom lad os gå i seng, for jeg er dødtræt, og imorgen er der atter en dag som en af kongerne skulle have sagt.

Og således bredte freden sig atter over det lille hjem. Og medens familien sov, smuldrede betonen stilfærdigt videre i kældrene, formaldehyddampe iblandet radon drev rundt i stuerne, en enkelt sjusket opmuret skalmur faldt støjende ned og den svovlsure regn drev ned af alt og satte skub i korrosionen.

Men alt dette var skjult af nattens mørke.

SIDSTE DEL

I hvilken historien ender og får en blå slutning.

Søndag eftermiddag plejer altid at være kedelig, specielt for børnene, og denne var ingen undtagelse. Hans var meget træt efter uvant børnepasning. Lille Gertrud sprudlede imidlertid af energi og tænkte, at det kunne være sjovt at tage gas på farmand, og da Hans spurgte Gertrud, om hun ikke ville hente en øl til ham, var hun ikke sen til at komme noget blå farve, der var blevet tilovers fra aktion Blå dag, ned i flasken.

Samtidig med at Gertrud skulle servere øllen åbnedes døren, og endelig kom Grete hjem fra eftervurderingsmødet. Nå, hvordan er det gået skat? Jeg har tusind ting at fortælle!

Prøv bare at se det brev, jeg har med. Hans satte sig til at læse.

Glade NOAH aktivister i kamp mod farvestoffer i maden.

Børn er en særlig udsat gruppe. Tænk blot på en "rigtig" børnefødselsdag med røde pølser, farvet sodavand og kagemand med slik i alle mulige farver, rigtigt ulækkert ikke?

VAREFAKTA: BLÅ DAG

Indhold

Tilgængelige oplysningsplancher
forsynet med dansk tekst
tilstedeværende ansvarlige fabrikanter
i tilfælde af fortolkningstvister
nye forslag, reaktionsstrømninger
eller andre former for primær kontakt

uappetitelige — men lovlige — fortæringsselementer
sat i uacceptabelt perspektiv
selv for de mest ukritiske, afgrænsede personer
positiv signature-liste
beregnet til negative ytringer
imod den negative positivliste
forbandede klistermærker som NOAH
paradoksalt nok har fremstillet — resourcespild
misbrug til fordel for et intetsigende slogan

Særlig effektiv for

et værdifuldt kosttilskud
til genoprettelse af det økologiske kredsløbs
naturlige roteringer som er betingelsen
for overlevelsesmulighed
bekæmper direkte alle former
for smagsforvirringer og forfalskninger
af livsnødvendige varer

Energifordeling

NOAH er en græsrodsbevægelse
hvis rødder består af en almindelig
udødelig befolkning som trods diverse forsøg
på opdelinger af menneskeheden forbliver
opstår overalt på kloden
trives bedst uden
eliteteorier og andre perfektionistiske
og ensidige hensigter
skal bruges i frigjort tilstand

Producent

jordnære NOAH-kræfter krydret
med bemærkelsesværdige, aktive personligheder
som omfordeler en rimelig manifestation af
pengespekulanterens tiltagende dårlige
udnyttelser og denaturalisering
i denne forbindelse af føden
til forbrugere
fri for eksisterende samfundsstrukturelle
tilpasninger

Holdbarhed

så længe behov haves
størst virkningsfelt opnås
på åbne pladser med rigelig
folkelig opmærksomhed og en bred kontakt

Konklusion

som daværende tilskuer — nuværende NOAH-medlem
fremhæver jeg at have draget
meget udbytte af *blå dag* og giver
mine varmeste anbefalinger til arrangørerne.

Der er sgu' da en, der har fattet noget af, hvad det drejer sig om, sagde Hans. Ja ikke, samstemmede Grete. Og ude omkring er de allerede blevet inviteret ud til nogle skoler for at fortælle om tilsætningsstoffer.

— Du Hans, hvad skal vi forresten have til middag? — Tja, du kan vælge mellem blå pølser, blå lagkage eller noget andet blå mad, jeg har nemlig glemt at købe ind. — Dit store fjols, ikke om jeg gider høre mere om blå mad. Vi smutter ind hos naboen og låner. Skulle vi ikke dele den øl, der står på bordet, inden den bliver doven?

Og det gjorde de. Og nu, kære læser, kan du nok forstå, hvordan en blå pilsner kan fremkalde en sund latter i et lille hjem.

Hermed slutter vores lille historie, men vores Hans og Grete vil aktionere videre med nye kræfter og nye ideer til det, vi spiser, atter kan kaldes mad.

Underskriftindsamling mod tilsætningsstoffer

Forbruger Komiteen Århus har taget initiativ til en underskriftindsamling mod tilsætningsstoffer. Indsamlingen har løbet over 4 mdr. fra 1. sept. 1981 til 1. jan. 1982.

Et af vore medlemmer opdagede en dag, at de tidligere forbudte frugtfarver igen var vendt tilbage til hylderne i nogle detailforretninger, hvilket gjorde hende så forarget, at hun straks lavede et udkast til en underskriftliste, ikke alene mod frugtfarverne, men især mod industriens uhæmmede brug af diverse tilsætningsstoffer. Forinden var der nemlig fremkommet nogle undersøgelsesresultater, der påviste, at disse kunne gøre børn aggressive og urolige. Tilsætningsstofferne havde på dette tidspunkt længe været mistænkt for at være kræftfremkaldende, at fremkalde allergi og at give mave- og tarmbesvær, men nu var der blevet tilføjet endnu en risikofaktor ved brugen af tilsætningsstofferne.

Da FKÅ længe har arbejdet for at øge oplysningen om tilsætningsstofferne, om risikoen ved brugen, og om at disse i vid udstrækning tjener til at camouflere brugen af dårlige

råvarer, syntes hun, at vi skulle bringe underskriftlisten i vores medlemsblad »Forbrugerkontakt«.

Men da ikke alene FKÅ men mange andre forbrugergrupper rundt om i landet har kunnet konstatere en stigende utilfredshed med brugen af tilsætningsstofferne, mente vi, at det var en aktion, vi måtte gå sammen om, således at forbrugerne over hele landet kunne få lejlighed til at skrive under.

Derfor tog vi forslaget med til et kontaktudvalgsmøde mellem Forbrugerrådet og forbrugergrupperne, og der var straks opbakning fra de øvrige forbrugergrupper.

Herefter begyndte så det praktiske arbejde. Der skulle trykkes lister, skrives og udsendes pressemeddelelser og breve til andre miljøgrupper osv., og da vi kort efter var nogle stykker fra FKÅ, der skulle deltage i årets Miljøtræf på Askov Højskole, fik vi temmelig travlt med at få det hele færdigt, så vi kunne få lister og breve med til de deltagende miljøgrupper. Initiativet blev positivt modtaget, og adskillige tog lister med hjem, som de så senere har bragt i deres egne blade. Endvidere fik vi kon-

takt med NOAH's repræsentanter og aftalte et nærmere samarbejde dels om underskriftindsamlingen dels om Blå Dag.

Den forrygende start på indsamlingen på Miljøtræf fortsatte, efter vi var kommet hjem. Flere aviser bragte en omtale af indsamlingen, en enkelt, nemlig avisen Fyn, bragte endvidere en talon, desværre kun med plads til én underskrift. Ligeledes havde Forbrugerrådets blad »Tænk« en artikel og en talon i septembernummeret, og »Vi bruger også« lavede en udsendelse om indsamlingen.

Interessen for at deltage i indsamlingen var så stor, at vi måtte udvide telefonvagten for at imødekomme de mange henvendelser, og vi måtte allerede 14 dage efter genoptrykke listerne i endnu 1.000 eksemplarer.

Vi deltog i NOAH's Blå Dag; vi stod med vore lister og NOAH-folkene stod blåmalede med de blå varer. Kombinationen blåmalede aktivister og »pæne« forbrugere med lister var vældig god; vi oplevede, at der var mange, der kom og ville skrive under, efter de havde talt med »de blåmalede« og havde fået demonstreret de blå varer. Endvidere fik vi lejlighed til at

diskutere aktionen med adskillige af de forbipasserende, og der var nogle, der bagefter kom og viste os den farve- og nitritfri spegepølse, de lige havde købt. Der var også nogle børn, der kom og viste os deres sukkerfri tyggegummi!!

Endvidere var der nogle af vore medlemmer, der lavede gadeteater udenfor et supermarked i Århus og uddelte en sang, de havde skrevet til lejligheden.

Det har været et stort arbejde at stå som koordinator for underskriftindsamlingen, men den store interesse og en fantastisk masse positive reaktioner har lunet meget og har været hele besværet værd. Desuden har vi kunnet konstatere en forøget interesse for »Rapport om tilsætningsstoffer«, som Forbruger Komiteen udgav i 1979.

Resultatet blev 23.000 underskrifter, der er indkommet fra alle egne af landet, fra enkeltpersoner, fra andre forbruger- og miljøgrupper, fra uddannelses- og daginstitutioner, fødevarerbutikker og fra mange arbejdspladser.

*Birthe Nielsen
Forbruger Komiteen Århus
Østergade 30, 3.
8000 Århus C
Tlf. (06) 13 83 55
ti. kl. 9-12 og fre. kl. 16-18*

Patent Blue V

Farvestof. Syntetisk blå farve.

Tilladt til desserter, smelteost, dressings, is, rogn og sølaks, marmelade, saftdrik, sodavand, spiritus, slik, kager, salater, diverse levnedsmidler (s. 55).

EF-nr.: E 131. Colour Index nr. CI 42051.

ADI: Ikke fastlagt. Forbudt i Norge.

Betegnelser: Patent Blue V =
CI Acid Blue 3.

Direktøren for Statens Levnedsmiddelinstitut Niels Borre modtager de 23000 underskrifter.

"VIL DU SKRIVE UNDER
PÅ VORES PROTEST MOD
FARVESTOFFER I
MADVARER?"
"NEJ, MIN MAND ER
SLAGTER."

JA, VI ER NOGLE
SVIN
I
DANMARK

FARVESTOFFER I MADEN
HVORFOR?
"DET KOMMER IKKE JER VED,
BLAND JER UDENOM!"

»Værd at vide om Brugsens alternative varer«

BRUGSEN OPLYSER:

	Andet	ikke tilsat farve	ikke tilsat sukker	ikke tilsat konserveringsmiddel	ikke tilsat kunstigt sødestof
Klar cola	ikke tilsat aroma	●			
Regnbuevand					
Kirsebær læskedrik		●			
Solbær læskedrik		●			
Kakaoskummetmælk				mindre fedt	
Pilsner, kalorielet					mindre energi

Salater

	Mindre fedt
Kalorielet mayonnaise, tube/pose	○
Kalorielet remoulade, tube/pose	○
Kalorielet italiensk salat, bæger	○
Kalorielet karrysalat med sild, bæger	○
Kalorielet makrelsalat, bæger	○

NOAH/Frederiksberg sendte i forbindelse med BLÅ DAG AKTION et brev til samtlige Brugsbestyrelsesmedlemmer personligt i Frederiksberg kommune. I brevet påtalte vi, at den forbrugerejede butik solgte madsminkede varer i stort set samme udstrækning som andre fødevarerbutikker. Brevene blev besvaret af FDBs forbrugerkonsulent, som fremhævede Brugsens alternative varer. Dem kiggede vi så nærmere på:

Hvad skal man kalde den

Hvad skal man kalde den den der som bliver sået på marken som frø om foråret når jorden er tjenlig som får kraft og smag af den duftende muld uden kunstgødning med måske lidt komøj og ajle som drives i vejret af regnen og hvor bier og sommerfugle kan slå sig ned uden risiko som derefter modnes af solens lys og varme og høstes under sang og latter Så kan den endelig sættes til livs så frisk og lokkende at selv orme tiltrækkes

»alternativ vare« siger nogen — eller »naturprodukt uden tilsætningsstoffer« siges der »helsekost« mener andre (men dog ikke »sund mad«, det ville vække foragten for den kemi vi daglig må nedsvælge) og mange andre spidsfindige påhit for det der burde være vores helt almindelige mad.

Er det synd for Brugsen?

Fra et af redaktionsmøderne opsnappede vi følgende bidder af diskussionen:

— Hvorfor skal vores skyts altid rettes mod Brugsen? Brugsen er dog langt fra den værste.

— Jeg synes, at vi som medlemmer af Brugsen har ret til at forvente, at Brugsen forhandler varer, der gavner sundheden og i hvert fald ikke varer, som er tilsat stoffer, som er under mistanke for at være giftige og kræftfremkaldende.

— Jamen, man har da indtryk af, at Brugsen var først med en række varer uden madsminke, nitrit, vildledende lugt-, smags- og farvetilsætning. Det må vi påskønne.

— Skal vi virkelig være så rørte over, at man nu kan få kødpølse med kød i?

— Er det ikke sådan, at Brugsens madideologer godt er klare over, hvor syntetiske varer befolkningen tilbydes — uden at have mod til at ændre på udbuddet. Ved at presse på kan vi måske styrke de madkyndige overfor forretningsfolkene.

— Jeg sidder med en fornemmelse af, at vi kun kan forårsage krusninger på den flodbølge af industrimad, der skyller ind over befolkningen med færdiglavede retter, dybfrosne færdigsupper på plasticposer, industridekorerede pizzaer, TV-bakker, maskinsmurte madpakker osv. Her følger Brugsen ganske godt med.

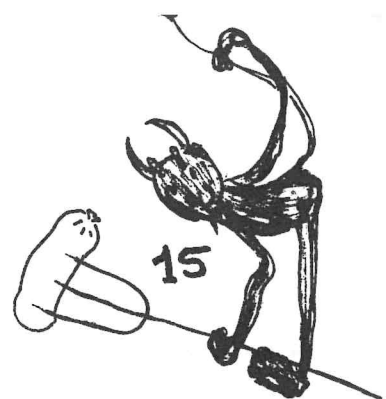
NOAH/Fr.berg TILFØJER:

OGSÅ TILSAT:

EMBALLAGE:

kulsyre/citronsyre/fosforsyre/koffein/sukker	returflaske
konsistensmidler/aromastoffer/Green S	returflaske
quinolingult/azorubin/kulsyre/citronsyre/ æblesyre/sorbinsyre/benzosyre/ ascorbinsyre/kirsebæraroma/sukker/kan angribe tænder	returflaske
æblesyre/sorbinsyre/benzosyre/ ascorbinsyre/solbæraroma/sukker/kan angribe tænder	returflaske
sukker/stabilisator/UHT behandlet	papkarton
Salte/konsistensmidler/ascorbinsyre/enzymer	returflaske
konserveringsmidler/konsistensmidler/farve	engangs
konserveringsmidler/konsistensmidler	engangs
konserveringsmidler/konsistensmidler	engangs
konserveringsmidler/konsistensmidler	engangs
konserveringsmidler/ascorbinsyre	engangs

Den fuldstændige liste over Brugsens ca 160 "alternative" varer med NOAH/Fr.bergs tilføjelser fås ved henvendelse til NOAH/Fr.berg.

de de sygdomsfremkaldende nede evt. kan fremkalde mutationer og dermed nye bakteriestammer. Endelig kan der tænkes at ske nedbrydning af værdifulde næringsstoffer (vitaminer, aminosyrer osv.) samt frigørelse af nye reaktionsvillige kemiske grupper.

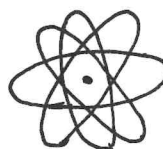
Selve de bestrålingsanlæg, der skal sørge for bestrålingen indebærer en række konsekvenser, som det vil være svært for os at vænne os til: De er farlige (arbejds miljø, personalekontrol, sabotage, spredning af radioaktive stoffer), anlæggenes kostbarhed vil medføre øget centralisering af fødevarerproduktionen. Der vil blive endnu længere fra afgrøden på marken til maden på bordet.

Hos vores sydlige EF-partnere, især Holland, er den nye konserveringsmetode langt fremme: Løg, kartofler, svampe, asparges, jordbær, kakao, krydderier, kylling, rejer, fiskefileter, frosne færdigretter, ris, brød, suppeurter m.v.

I Danmark er strålekonservering endnu i princippet forbudt, men nye forslag er på trapperne. Man kan få dispensation og en sådan er givet for kartoffelbestråling, men producenterne tør ikke bruge tilladelsen endnu, for som man sluttelig siger om det danske marked: »Information via massemedier til befolkningen angående metodens fordele og ufarlighed anses for nødvendig«.

(Kilde: VÅR FÖDA nr 10/81, udgivet af det svenske levnedsmiddelinstitut).

KERNEFØDE

»BEHANDLET MED JONISERENDE STRÅLING« er et udtryk, der sandsynligvis ikke vil blive akcepteret af de danske forbrugere. Men måske går det bedre med ordet »STRÅLEKONSERVE—RET«.

Gennem de sidste 20-30 år har man eksperimenteret med konservering af levnedsmidler ved hjælp af joniserende stråling (røntgenstråling eller partikulær

stråling fra radioaktive kilder).

Virkingen beror på ødelæggelse af cellernes arvestans (DNA), således at formering hindres. Herved kan spiring, insektangreb eller bakterievækst i fødevarer standses.

Fordele fra producent-side er, at levnedsmidlerne kan konserveres efter indpakningen uafhængigt af, om produkterne er frosne, tørrede eller flydende.

Men der er kedelige og bekymringsfulde gener ved strålekonserveringen: Den enzymatiske nedbrydning af fødevarerne standses ikke. Strålebehandlingen kan fremkalde kemiske ændringer i fødevarerne med uacceptable forandringer i lugt og smag. Bestrålingen kan tænkes at fremme farlige bakterier, fordi de svage, harmløse bakterier bukker under og derfor ikke længere findes til at hol-

301 CARSTEN PEDERSEN
NYGÅRDSVEJ 8
LYNGBY
2570 TRUSTRUP

få følgende optaget i Randers-
Posten i anledning af
nisationen den 17.

Miljøministeriet. Listen over
alle de kemiske påhit, som de
i de produ

Unødvendige farvestoffer

en landsomfat-
nedag mod til-
fødevarer:
Netop i disse
masse fødevarer
gnider sig i
ningen? Jo -

En I

Fra No
adr. Karla
stuevej 31,
vi modtaget

Netop i
en masse f
ter og gnid
ne. Anledn.
modtaget de
sitivliste fra
et - listen
miske påhit
ladt at putt
rer. Og de
de stort set
stregede i dere
Spegepøls
farves rød,

Stad 149 VOR

I denne nr
Statens Lev
den nyrevide
som omhandl

No

Forde, so
en blå speg
chancen i m
Miljøorg
Noah aktie
landet m
stoffer i m
borg tager
gruppe og
bod på T
ben.
Aktioner
mod farve
kaldte pos

Bl i k

NOAH udvidede brugsen

FØDEVARER OG EN VERDEN I LIGE-
VÆGT MED NATUREN
så kontakt

NOAHs sekretariat
Rådhusstræde 13
1466 K.
(01-156052 hverdage kl. 10-16).

og få oplysning om den nærmeste
NOAH-lokalgruppe.

Følgende lokalgrupper har især
beskæftiget sig med madproble-
matik

NOAH/Københavns madgruppe
Jens S Andersen
Fredericiagade 51, 3.tv
1310 K
(01-150861)

NOAH/Birkerød
Dagny Andersen
Dambakken 3, lejl. 102
3460 Birkerød
(02-815064).

NOAH/Odense
Jane Skov
Lindevej 78
Fruens Bøge
5250 Odense SV
(09-131061).

NOAH/Svendborg
Karla Seegers
Frøerstuevej 31. 1
5700 Svendborg
(09-22 21 46).

NOAH/Hesselager
Lisbeth Miller
Svendborg Landevej 44
5874 Hesselager
(09-252470).

NOAH/Kolding
Åse Madsen
Ravgården
Dons Landevej 206
6051 Alminde
(05-553185).

NOAH/Fredericia
Jørgen Hansen
Torvegade 6
7000 Fredericia
(05-931688)

NOAH/Vejle
Knud Serup
Tjørnevej 13
7100 Vejle
(05-828136).

NOAH/Århus
Fredsbutikken
Nørregade 6
8000 Århus C
(06-138930
onsdag kl.17-19).

ah lave

i Føtex i
lørdag til
il tider hr
s tilbudt
aordinære
er bedre
der mange
ke ordentlig
sundhedsskac
ger.
ingen af prot
ulpet noget sy
et må være på
orugerne ved d
kot af sminked
lægger pres på
ne, så vi kan
dertilige varer

kedede

Hvad de øvrige s
er der ikke sket de s
r, så der er ingen
re i de velkendt
epelsen må si
skinken pump
t og appelsinve
g ikke at in
e appelsin, osv
digt udvalg af
e, ja, endda b
vælge imelle
ge været så go
illerum for den

sen bl

se, hvordan
pølse - farve
farvestof - t
de vil fortæ
som skjuler
måske ikke e
Emnet bel
gøgl og stre
formationer.
vide mere, k
andet mater
vil benytte le
fortælle o:
tionens arbe

SMINKEN

VIL DU VIDE MERE OM DEN HJEMLIGE
OG GLOBALE FØDEVAREPROBLEMATIK
ANBEFALES

Susanne Adelhardt og Dorthea
Chemnitz: Alternativ mad.
(Nationalmuseet, 1977)

Tore Widhe: Rigtig ernæring
gennem rigtig kost.
(Gyldendal, 1971).

Finn Ulrik Svendsen: Levnedsmiddel-
teknologi.
(Dansk undervisningsforlag, 1977).

Lars Okholm: Okholms nye ABC
(Fremad, 1976).

Erik Jensen og Lars Okholm:
Bakterier og tilsætningsstoffer.
(FDB, 1979).

Forbrugerkomiteen Århus: Rapport
om tilsætningsstoffer.
(Vistoft, 1979).

Jens Riis Bojsen: Du danske gris.
(Kolding højskole, 1979).

Forbrugerkomiteen Århus: Svin i
Danmark. (Ejlers, 1978).

Marianne Gillberg: Giftfri madbog.
(Rhodos, 1974).

Anemette Olesen: Mere mad.
(Kolding højskole, 1978).

NOAH: Lidt om mad (1979).

Statens husholdningsråd: Vegetar-
mad (1978).

Hugo Hørlych Karlsen: Mad er ikke
bare mad (Borgen, 1976).

NOAH: NOAH-bladet 63/64 - du er
hvad du spiser (1980).

Georg Borgström: Mat for milliarder
(1966).

Georg Borgström: Den store fest
(Lindhardt og Ringhof, 1976).

Anni Hjelmsted og Birthe Jessen:
Mad og lov. (NOAH, 1979).

Niels Munk Plum: Økologisk håndbog
(1979).

Det mener NOAH om mad
(gratis pjece - fås hos NOAH-grupper)

dette indlæg om nitrit og ni-
trat i madvarer:
Det er nedslående at be-
mærke, at den nye positivli-
ste fra Statens Levnedsmid-
delinstitut stadig tillader

delige eller under mist
for at være det.
Vi finder således st
væk nitrit og nitrat på li
Dyreforsøg har vist at i
er kræftfremkaldende.

ollerer

h, der havde
l, salat m.m.
ningsstoffet
står på den
de positivli-

Y

og de fle
af protestern
synderligt.
tjde at forbr
boycot af de
r lægger pres
sa vi kar
e fødevarer fi
kker.
e Madsen,
ktiv i NOAH/Kol
ons Landevej 206
inde.

n
gerer lørdag
ad. Under
gadeteater,
op ved sup
oyer. - I forl
en, at den forl
aden og dern

trat på

ngssto
adheds